

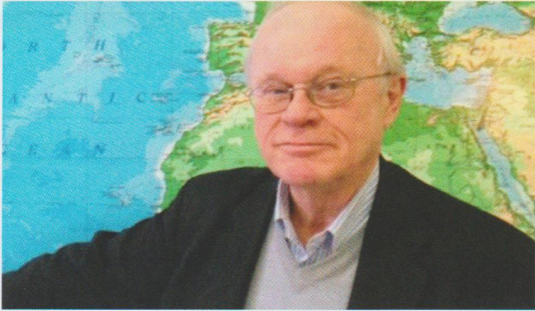
Eén Wereld

Jaargang 46, nr 2 - Najaar 2021 - Prijs €6,95

**6 november online
najaarsbijeenkomst**

Definitie van Ecocide

Commentaar van Wouter Veening, lid van de WFBN, en President van het Institute for Environmental Security, op de op 22 juni jl. gelanceerde definitie van ecocide.

De Aarde is het huis van de wereldgemeenschap van mens en natuur.

We lezen, en ervaren steeds meer ook persoonlijk, dat dit huis voortdurend onbewoonbaarder wordt. Het wordt te warm, de tuin droogt uit en sterft af, ook zijn er ongekende stortbuien waardoor de kelders en de riolen overlopen. In het Aziatische deel van het huis is de combinatie van temperatuur en luchtvochtigheid zo groot dat mensen niet meer kunnen transpireren en komen te overlijden. Alom ter wereld stijgt de zeespiegel, onverbiddelijk - tot aan de volgende ijstijd. Dit alles komt in eerste instantie door menselijk toedoen.

Echter, ditzelfde toedoen heeft inmiddels ook natuurlijke processen in werking gesteld waarop de mens geen vat meer heeft, zoals het afsmelten van het poolijs en van de permafrost in het Arctisch gebied: 42 graden Celsius in Siberië!

Er was in het internationale milieurecht een grote lacune, het ontbrak namelijk aan wetsartikelen om diegenen die moedwillig doende zijn het huis van de levensgemeenschap onbewoonbaar te maken ten behoeve van eigen politiek en/of financieel gewin, hiervoor strafbaar te stellen daar waar dit hoort, namelijk bij het Internationale Strafhof in Den Haag. De eerste stap daartoe, een werkbare definitie van de moord op het milieu - ecocide dus - is inmiddels gezet.

De definitie sluit aan op eerdere verbodsbepalingen inzake het veroorzaken van ernstige, wijdverspreide en langdurige aantasting van het milieu. Precedentwerking is immers van groot belang bij de toepassing van het recht! Ook met betrekking tot het in het strafrecht zo belangrijke element van kwade opzet of misdadige nalatigheid komt de definitie m.i. met een elegante formulering, waarin moedwilligheid een centrale term is.

Er zullen nu drie dingen tegelijkertijd (!) moeten gebeuren:

1. Allereerst een wetenschappelijke discussie om de gepresenteerde definitie nader te preciseren of fijn te slijpen. Daarbij is het natuurlijk wel zo dat soms het betere de vijand van het goede is. Het kan nuttig zijn bepaalde formuleringen enigszins ruim te houden en ze door jurisprudentie in de loop der tijd nadere betekenis te geven.

2. Ten tweede zal de internationale pleitbezorging (lobby!) op gang moeten komen om het voorgestelde al dan niet aangepaste ecocide-artikel in het Statuut van Rome te krijgen.

Helaas kunnen we daarbij in Nederland Rutte-IV geheel vergeten, nu D66 - overigens geheel in lijn met minister Hans van Mierlo in de jaren '90 toen over het Statuut werd onderhandeld - moord op het milieu niet strafbaar wil stellen. Alleen de Partij voor de Dieren, trekker van het ecocidedebat in de Tweede Kamer, PvdA, Groenlinks en wellicht ook de ChristenUnie zijn voor, maar zij zijn klein groen grut vergeleken met de overgrote rechtse meerderheid in de Kamer.

Ook de Nederlandse milieubeweging heeft er niets van begrepen; die praten liever over wat Shell in 2030 moet doen, dan keihard de ecocide van nu aan te pakken.

Internationaal zullen de kleine eilandstaten uit de Stille Oceaan die acuut in hun voortbestaan bedreigd worden, zich blijven inzetten om ecocide in het Statuut van Rome te krijgen, maar wellicht kan ook Frankrijk het voortouw nemen. Het is één van de krachtigste steunpilaren van het Internationaal Strafhof en heeft ecocide al op verschillende bestuursniveaus erkend.

Van groot belang is natuurlijk de recente uitspraak van de Secretaris-Generaal van de VN, Antonio Guterres, dat de Aarde aan de rand van de ecologische afgrond staat en dat het daarom urgent is om ecocide in het Statuut van Rome op te nemen.

Dit zou toch een partij als D66, die zich afficheert als kampioen internationale rechtsorde, aan het denken moeten zetten. Of dit wel of niet gebeurt, zal moeten blijken uit de antwoorden op de kamervragen die hierover door de Partij voor de Dieren zijn gesteld.

3. Ten derde dienen er nu dossiers samengesteld te worden, op basis waarvan de Aanklager van het Strafhof kan besluiten tot vervolging over te gaan.

Het lijkt voor de hand te liggen in eerste instantie naar President Bolsonaro te kijken die immers willens en wetens het Braziliaanse deel van de Amazone ten prooi geeft aan sojatelers, mijnbouwers, veehouders, asfalteerders en dammenbouwers. Inheemse gemeenschappen worden van hun voorouderlijke gronden verdreven, milieu-activisten worden vermoord, het bos met haar unieke biodiversiteit wordt in brand gestoken dan wel gekapt, de milieuspectie en de dienst ter bescherming van de inheemsen zijn vrijwel opgerold, kortom hier wordt ecocide in de meeste strikte zin des woords gepleegd. Veel is hierover bekend en zeer precieze satellietbeelden zijn beschikbaar.

Het is nu zaak de beschikbare informatie te gieten in het format van de gepubliceerde ecocidedefinitie en op basis hiervan de Aanklager van het Strafhof te benaderen.

Elke seconde wordt in de Amazone onomkeerbaar leed aan de oorspronkelijke bewoners en onomkeerbare schade aan natuur en wereldklimaat veroorzaakt.

Dit gebeurt met medeplichtigheid van Nederlandse veevoederimporteurs en Nederlandse betrokkenheid bij de daarvoor benodigde transportinfrastructuur. Ook zij zullen wegens ecocide voor het Strafhof gedaagd moeten worden.

Werk aan de winkel dus!

Tenslotte, de zojuist gepresenteerde definitie is tevens een waardig eerbetoon aan wijlen Polly Higgins, stem, gezicht en ziel van de ecocide-campagne. Zij wordt node gemist bij het vieren van deze mijlpaal.

Polly Higgins (1968-2019) zette zich in als advocaat van de Aarde om ecocide internationaal strafbaar te stellen.

Voorgestelde definitie van ECOCIDE als een vijfde misdrijf volgens het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof,

opgesteld door een

Onafhankelijke commissie van deskundigen ten behoeve van het opstellen van een wettelijke omschrijving van ecocide.

A. Toevoeging van een alinea 2 bis aan de preambule

Bezorgd over het feit dat het milieu dagelijks wordt bedreigd door ernstige vernietiging en achteruitgang die de natuurlijke en menselijke systemen wereldwijd ernstig in gevaar brengen,

B. Aanvulling op Artikel 5, lid 1

(e) Het misdrijf ecocide

C. Toevoeging van Artikel 8 ter

*Artikel 8 ter
Ecocide*

1. Voor de toepassing van dit Statuut wordt verstaan onder ecocide het verrichten van onrechtmatige of moedwillige handelingen met de wetenschap dat er een aanzienlijke kans bestaat dat ernstige alsmede omvangrijke dan wel langdurige schade aan het milieu wordt toegebracht door deze handelingen.

2. Voor de toepassing van lid 1:

a. betekent "moedwillig" met roekeloze onverschilligheid voor schade die duidelijk buitensporig zou zijn in verhouding tot de te verwachten maatschappelijke en economische voordelen;

b. betekent "ernstig" schade die een bijzonder ernstige negatieve verandering, verstoring of nadeel aan enigerlei onderdeel van het milieu behelst, met inbegrip van ernstige effecten op het menselijk leven dan wel natuurlijke, culturele of economische hulpbronnen;

c. betekent "omvangrijk" schade die zich uitstrekt tot buiten een beperkt geografisch gebied, die staatsgrenzen overschrijdt, of die wordt geleden door een volledig ecosysteem of soort dan wel een groot aantal mensen;

d. betekent "langdurig" schade die onomkeerbaar is of die niet binnen redelijke tijd langs natuurlijke weg kan worden hersteld;

e. betekent "milieu" de Aarde, haar biosfeer, criosfeer, lithosfeer, hydrosfeer en atmosfeer alsmede de kosmische ruimte.

Foto: Sander Lenaerts op Unsplash